
Könyvszemle

Carrie D. Llewellyn, Susan Ayers, Chris McManus,
Stanton Newman, Keith J. Petrie, Tracey A. Revenson,
John Weinman (Eds.):

Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine (3rd edition)

(A pszichológia, az egészség és az orvoslás
Cambridge-i kézikönyve, 3. kiadás)

Cambridge University Press, Cambridge, 2019
698 oldal, 76,99 £
ISBN: 978-1-316-62587-3

A jelen kötet előző kiadása 2007-ben jelent meg. Az akkor átfogóan és tömören tartalmazta azon témák jelentős részét, amelyekkel az orvosi pszichológia és az egészségpszichológia keretében foglalkozunk, így Pécsen a Magatartástudományi Intézetben hosszú ideig oktatásunk egyik kiindulópontjának számított.

Ezek után nagy várakozással vettem kézbe a mostani 3. kiadást. A kötet formája a jól megszokott, de kevésbé vaskos: a terjedelme kb. az egynegyedével csökkent. Változott a szerkesztői és a népes szerzői csapat, a brit mellett nagyobb számban szerepelnek más angol nyelvterületek szakemberei, az Amerikai Egyesült Államokból, Ausztráliából, illetve Új-Zélandról. A könyv struktúrája nem változott, de az összes fejezetet újraírták, még azokat is, amelyeknek ugyanaz a szerzője.

A kötet két részből áll: az első általánosan foglalkozik az egészség és a betegségek pszichológiájával, a második specifikus betegségekkel, testi tünetekkel és orvosi kezelésekkal kapcsolatos pszichoszociális szempontokat foglal össze. Mindkét rész több témakört dolgoz fel.

A bevezető, általános fejezetek az egészséggel és a betegséggel kapcsolatos alapvető pszichoszociális összefüggéseket tárgyalnak, mint amilyen például az egészség kognitív és magatartási tényezői, a tünetészlelés, a placebo- és nocebohatás, az adherencia, a stressz, a megküzdés különböző – egyéni és kapcsolati – szintjei. A további témák között olvashatunk a személyiség, az érzelmek és az egészség összefüggéseiről, a pszichoneuroimmunológia

újabb fejleményeiről, a betegségekhez kapcsolódó stigmáról, valamint az erőszak és a pszichotraumák hatásáról az egészségre.

A második tematikus egység a biopszichoszociális rendszer különböző szintjeinek mérési lehetőségeit tárgyalja, amelyek részben a bevezető fejezetek témáihoz kapcsolódnak, részben azon túlmutatnak, mint például az agyi képalkotó módszerek, az IQ-tesztek, és a neuropszichológiai mérés témái.

A harmadik témakör az intervenciókat öleli fel. A fejezetek sorra veszik a különböző pszichoterápiás és magatartásorvoslási módszereket, mint amilyen például a krónikus fájdalom menedzselése, a mozgástréning, a tanácsadás, a krízisintervenció, vagy az internetes technológiákat használó intervenciók.

Az első rész utolsó egysége a gyógyítás gyakorlatának tágabb pszichoszociális témáit foglalja össze, mint amilyen például az orvosi magatartás, a munkahelyi környezet, az orvosi döntéshozatal, a multidiszciplináris teamek sajátosságai; továbbá a munkastressz, a kiégés jelenségei; végül az alapvető orvosi kommunikációs témák, mint a rossz hír közlése, a kockázati kommunikáció, orvosi interjú.

A kötet specifikus orvosi vonatkozásokat tárgyaló második részének első témaköre a megelőzés, szűrés. Itt a fejezetek íve a genetikai vizsgálatok pszichológiai vonatkozásaitól a gyakori betegségek (rosszindulatú daganatos megbetegedések, szívbetegségek) szűréséig terjed.

A kötet legterjedelmesebb egysége közel 80 különböző betegség és tünet pszichoszociális szempontjait foglalja össze, lefedve szinte az egész medicinát, például a gyakori népbetegségeket – néhánynak, mint a ráknak, a szívbetegségeknek, több fejezetet is szentelve –, vagy különböző specifikus pszichoszomatikus, illetve szomatizációs zavarokat.

A kötet utolsó témaköre a különböző gyógykezelések pszichoszociális vonatkozásait tárgyalja: várandósgondozás, fogamzásgátlás, hormonpótló kezelés, kemoterápia, sugárterápia, transzplantációs medicina, palliatív gondozás stb.

A kötet összesen 188 fejezetből áll, amit egy részletes szószedet egészít ki. Az egyes fejezetek 1–4 oldalon tekintik át az adott témával kapcsolatos kutatási eredményeket letisztult, jól strukturált összefoglaló formájában. A szerzők mindenhol a kutatások szintézisére törekednek, amelynek mértékét jól mutatják a fejezetek végén található bőséges hivatkozások – átlagosan 50 alapvető publikáció, a bizonyítékokon alapuló orvoslás koncepciója szerinti válogatásban. Ezzel összhangban áll, hogy a kötet szerzői többnyire több évtizedes kutatói tapasztalattal rendelkező vezető szakemberek.

A könyv terjedelmének csökkenése az előző kiadáshoz képest részben bizonyos témák elhagyásából adódik – a korábbi kiadásban közel 250 fejezet szerepelt –, részben az egyes fejezetek egységes rövidítéséből. Az új tartalmi

szerkezet kialakítása bizonyára sok szempont alapján történt. Csak példaként említem, hogy az új kiadásban már nincsen általános pszichoszomatika fejezet, csak konkrét zavarok szerepelnek, mint amilyen a krónikus fáradtság szindróma, vagy az irritábilisbél-szindróma – mintegy jelezve a terület specializálódását.

A kötetet összességében továbbra is az egyik alapműnek tartom az orvosi- és egészségpszichológia, illetve a magatartásorvoslás területén. Össze hasonlítva az előző kiadással, jó érzés látni e területek töretlen fejlődését.

Magatartástudományokkal foglalkozó kutatóknak és gyakorló szakembereknek, érdeklődő hallgatóknak jó szívvel ajánlható a kötet, intézményi szinten pedig mindenképpen érdemes beszerezni.

Tiringer István

E-mail: istvan.tiringer@aok.pte.hu